

Hvordan opdager jeg, at et barn oplever vold i hjemmet, og hvordan kan jeg hjælpe barnet?

En guide til lærere og pædagoger i skoler og fritidsordninger

Der er ikke rigtig nogen, der ved, hvor meget dårligt der er sket i mit liv. Jeg ved ikke, hvordan jeg skal få det sagt, og jeg har heller ikke lyst til, at der er nogen, der skal have medlidenhed med mig eller begynde at behandle mig på en særlig måde.

Jeg tænker rigtig meget på, hvad der er galt med mig. Jeg er slet ikke som de andre i min klasse. Jeg er alt for alvorlig og stille. Selvom jeg er ked af, at jeg ikke har nogen at snakke med, så ved jeg faktisk heller ikke, hvad jeg skulle snakke med dem om. For det er, som om vi lever i hver vores verden.

Hvorfor har vi lavet denne guide?

Flere undersøgelser peger på, at der i hver skoleklasse sidder børn, der bliver udsat for eller overværer vold i hjemmet. Desværre er det langt fra alle disse børn, der får den hjælp, de har behov for. Som lærer eller pædagog er du i mange tilfælde den voksne uden for hjemmet, der er tættest på børnene. Du har derfor en unik mulighed for at opdage tegn på vold i hjemmet og sikre, at også andre bliver opmærksomme på børnene og kan hjælpe dem.

Denne korte guide giver dig et hurtigt indblik i det mest centrale, du skal vide, for at hjælpe et barn, der oplever vold i hjemmet. Guiden er en pixie-version af håndbogen "Hvordan opdager jeg, at et barn oplever vold i hjemmet, og hvordan kan jeg hjælpe barnet? – En håndbog til lærere og pædagoger i skoler og fritidsordninger", hvor du kan dykke mere ned i udvalgte temaer.

Tak til Danmarks Lærerforening, BUPL, Mødrehjælpen, Børns Vilkår, Joannahuset, Dialog Mod Vold, Bryd Tavsheden, Danner, RED Center, De Anbragtes Vilkår, Mandecentret og LOKK, som har bidraget til og kvalificeret håndbogen.

Den skærpede underretningspligt

Som lærer eller pædagog har du skærpet underretningspligt for de børn, du møder gennem dit arbejde. Denne pligt går forud for tavshedspligten og betyder, at du har pligt til at reagere, hvis du har grund til at antage, at et barn er udsat for vold eller overgreb eller af andre årsager har behov for særlig støtte. Du skal ikke vurdere, om barnet eller den unge vil være i stand til at få særlig støtte. Hvis der er grund til at lave en underretning, skal du lave underretningen.

- En underretning laves til barnets opholdskommune og til den forvaltning, der behandler sager om særlig støtte til børn og unge.
- Der er ikke nogen officielle krav til, hvad en underretning skal indeholde, og underretningen kan være både skriftlig eller mundtlig.
- Underretningen kan også være anonym.
- I en underretning skal du beskrive så konkret som muligt, hvad du har set, observeret eller fået fortalt, som giver anledning til bekymring.

Hvis du underretter på baggrund af viden eller mistanke om vold eller overgreb i hjemmet, må du ikke informere forældrene om, at du laver en underretning, da kommunen og politiet kan have behov for at tale med barnet uden forældrenes viden, ligesom de skal have mulighed for at vurdere, om der er behov for akut beskyttelse af barnet.

Inden for 24 timer

Inden for 24 timer skal kommunen have vurderet, om der er behov for akutte foranstaltninger, hvis barnets sundhed og udvikling er i fare.

Inden for 6 dage

Inden for 6 dage skal kommunen have sendt dig en kvittering for underretningen.

Inden for 4 måneder

- Hvis der iværksættes en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50, skal undersøgelsen være afsluttet indenfor 4 måneder.
- Undersøgelsen skal tage stilling til, om der skal iværksættes foranstaltninger og hvilke foranstaltninger.

Når du har foretaget en underretning, har du som fagperson ret til at få at vide, om underretningen har givet anledning til en undersøgelse eller foranstaltning. Du har ikke ret til at vide, hvilken foranstaltning der er iværksat.

Hvis du har underrettet kommunen, men oplever at der ikke bliver iværksat foranstaltninger, eller at barnet ikke får den rette hjælp, kan du sende en underretning direkte til Ankestyrelsen.

Opsporing af vold

Vold kan se ud på mange måder

Vi tænker ofte på fysisk vold, når vi taler om vold i hjemmet. Men vold kan også komme til udtryk som psykiske eller seksualiserede handlinger og overgreb, og børn kan blive ligeså påvirkede af at overvære andre, fx forældre eller søskende, blive udsat for vold, som selv at være udsat for vold.

Fælles for alle voldsformerne er, at de er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet og bringer barnets udvikling, trivsel og sundhed i fare.

Ofte fortæller børn det ikke til andre, hvis de er udsat for vold i hjemmet. Når de gør det, er det oftest til en jævnaldrende.

Børn kan føle, at det er skamfuldt og pinligt, at de oplever vold i hjemmet. Børn, der har været udsat for vold, kan have en følelse af, at det er deres egen skyld, og at det er dem, der har gjort noget forkert. Det kan også være, at deres forældre har sagt, at de ikke må fortælle andre om, hvad der foregår i hjemmet.

Børnene kan også være bange for konsekvenserne ved at fortælle om, hvad der foregår i hjemmet. Forældre er børns primære omsorgspersoner, og børn er derfor fysisk, psykisk og emotionelt afhængige af deres forældre for at klare sig. Når forældrene udøver vold, så betyder det, at de voksne, der

burde give børnene tryghed, samtidig er dem, der gør dem bange. Alligevel føler børn oftest en stor loyalitet og kærlighed til deres forældre, uanset hvad forældrene har gjort, og derfor kan frygten for afvisning eller tab af kærlighed overskygge alt andet.

Som lærer eller pædagog kan du blive opmærksom på mistrivsel hos et barn, som du skal reagere på. Du har ikke altid en konkret og sikker viden om, hvad der sker i hjemmet, og du kan være i tvivl om, hvorvidt et barn udsættes for eller overværer vold, fordi tegnene på at et barn har været udsat for vold i hjemmet ofte er diffuse og flertydige. Tvivlen er derfor et vilkår, men det er vigtigt, at tvivlen ikke bliver en barriere for at handle. Du bør ikke stå alene med din tvivl og bekymring, da dialog og åbenhed kan være med til at sætte en professionel ramme for tvivlen.

Stå aldrig alene med opgaven

Sørg for at få din leders opbakning til, hvordan I skal gå videre med sagen, og drøft med den sagsbehandler, der er tilknyttet sagen, hvordan I kan tale med barnet og forældrene om baggrunden for underretningen og om det fremtidige forløb.

Graden af viden

Graden af viden har betydning for, hvordan du bør handle.

Bekymring:

Ved bekymring har du ikke konkret viden om specifikke handlinger i hjemmet. Bekymringen skal i første omgang føre til skærpet observation af barnet, samt drøftelse med kollegaer eller nærmeste leder og evt. en samtale med forældre, omsorgspersoner eller barnet selv, hvor bekymringen enten afkræftes eller forstærkes.

Mistanke:

Mistanke forstås som mere end en bekymring. Mistanken kan fx handle om, at barnet viser tegn på at have været udsat for vold eller overgreb, eller at barnet kommer med bekymrende udsagn. Det kan fx være på baggrund af jeres observation af barnet, barnets egne udsagn eller oplysninger, I har fået. Har du mistanke om, at et barn udsættes for vold i hjemmet, skal du drøfte det med nærmeste leder, og der skal sendes en underretning til den forvaltning, der behandler sager om særlig støtte til børn og unge.

Konkret viden:

Her er der tale om, at du har konkret viden om voldelige handlinger, som har fundet sted i barnets hjem. Denne viden kan komme fra udsagn fra barnet, fra voldsudøveren eller fra vidner. Konkret viden skal drøftes med nærmeste leder, og der skal sendes en underretning til den forvaltning, der behandler sager om særlig støtte til børn og unge.

Hvis du er bekymret for et barn og ikke ved, om vold kan være en årsag til mistrivlsen, kan du også spørge nærmere ind til, hvad barnet oplever derhjemme. Du kan f.eks. tage afsæt i den adfærd, det udsagn, den situation eller lignende, der har givet anledning til din bekymring.

Hvis du derimod allerede har en mistanke om, at et barn er udsat for vold, så er det nok til, at du og din ledelse skal lave en underretning. Du behøver derfor ikke spørge nærmere ind til oplevelserne i hjemmet for at afdække og udforske omfanget. Det er den kommunale sagsbehandlers opgave at blive klogere på, hvad der foregår derhjemme, og om mistanken er begrundet.

8 råd til samtalen med et barn, der potentielt oplever vold i hjemmet

1. Sæt god tid af til samtalen, og find et sted, hvor I ikke bliver forstyrret.
2. Stil ikke ledende spørgsmål, og tag afsæt i årsagen til din bekymring.
3. Vær lyttende, rolig og støttende.
4. Vis forståelse for den loyalitetskonflikt, barnet kan føle ift. forældrene.
5. Normaliser barnets oplevelser, men hold stadigvæk fast i, at det, barnet har oplevet, ikke er i orden.
6. Lov ikke noget, du ikke kan holde.
7. Bekræft barnet i, at konflikter eller vold i hjemmet aldrig er barnets skyld.
8. Gentag, hvad du har hørt, og giv information om, hvad der vil ske fremadrettet.

Støtte til barnet efter underretning

Når du har foretaget en underretning, kan der gå noget tid, før der bliver iværksat foranstaltninger. I samarbejde med dine kollegaer og ledelse handler det for dig om at fastholde en genkendelig hverdag for barnet. Børn, der har oplevet vold i hjemmet, kan have mistet troen på deres

egen dømmekraft. Derfor kan positive relationer og relationel støtte gøre en stor forskel for børn, der er udsat for vold. Selvom det kan opleves som små ting i hverdagen, så kan følelsen af at blive set og anerkendt af en voksen, som ser dem til daglig, have rigtig stor værdi.

Hjælp barnet til at få en professionel bisidder

Professionel bisidning fra Børns Vilkår og Joannahuset er et tilbud til børn og unge, der har brug for hjælp ved mødet med den offentlige forvaltning.

I kan ringe til BørneTelefonen tlf. 116 111 eller direkte til bisidderne på tlf. 3555 5559 og taste 2 for bisidning. Du kan læse mere om Børns Vilkårs bisidderordning her: www.bornsvilkar.dk/det-goer-vi/bisidning/
Børn og unge kan kontakte Joannahuset alle dage, døgnet rundt, enten ved fysisk fremmøde eller på telefon: 25 75 75 58.

Samarbejdet med hjemmet efter underretning

Hvis du har underrettet om en almen mistrivsel, som du ikke ved hvad skyldes, bør du og/eller din leder orientere hjemmet. Det er vigtigt, at underretningen bliver italesat som en omsorg for barnet og en håndsrækning med mulighed for, at kommunen kan hjælpe.

Hvis du har underrettet på baggrund af en mistanke eller viden om vold i hjemmet og derfor ikke har informeret

forældrene/plejeforældrene, vil de blive orienteret om underretningen gennem den kommunale myndighed. Til at starte med er det derfor en god idé at drøfte med din leder og dit team, hvordan I skal gribe situationen an, og I kan kontakte den sagsbehandler, der er tilknyttet sagen. Afhængig af sagsforløbet kan det give mening med et møde med hjemmet sammen med sagsbehandleren, eller et møde hvor den i jeres team eller ledelse, der har den bedste kontakt til forældrene, kan deltage.

Gode råd til samtalen med hjemmet – når der er informeret om underretningen

1. Forklar baggrunden for underretningen, og de regler, der ligger til grund for, at forældrene først er blevet informeret, efter underretningen er foretaget.
2. Vær godt forberedt, og tag ansvar for at skabe tryghed i rummet.
3. Mød forældrene med åbenhed, og vær lydhør overfor deres oplevelse af forløbet.
4. Fortæl forældrene, hvordan de kan forvente, at skolen/fritidsordningen vil tage hånd om forløbet, og hvordan I vil forholde jer til deres barn.

Andre muligheder for hjælp og støtte

Udover kommunerne findes der også en række tilbud, der giver rådgivning direkte til børn og unge berørt af vold i hjemmet, samt enkelte krisecentre, hvor børn kan søge hjælp og støtte. Du kan altid ringe til

Lev Uden Volds nationale hotline på 1888, hvor der døgnet rundt sidder rådgivere, du kan sparre med, og som kan fortælle dig om relevante tilbud til både børn, forældre og fagpersoner.

Hvor kan barnet selv opsøge hjælp?

Rådgivningstilbud til børn og unge pr. april 2023

Bryd Tavsheden

Bryd Tavsheden tilbyder gratis og anonym hjælp til børn og unge, der er udsat for vold i hjemmet eller kærestevold. Børn og unge kan henvende sig gennem brevkasse, chat eller telefon. Der er mulighed for at få et samtaleforløb, både telefonisk og fysisk i København. Der er også mulighed for at deltage i et digitalt gruppeforløb med andre børn og unge.

Åbningstider: Mandag-torsdag 17.00-20.00, chatten har desuden åben fredag 17.00-20.00

Kontakt: Tlf. 44 45 20 90

www.brydtavsheden.dk/hjaelp

Er du okay?

Mødrehjælpen driver rådgivningstilbuddet "Er du okay?" til børn og unge mellem 13-16 år, der oplever eller har oplevet vold i hjemmet. Her kan børn og unge få gratis hjælp og rådgivning af Mødrehjælpens rådgivere i en online ungegruppe.

Man kan også læse om vold, se korte film og få gode råd om, hvad man kan gøre, hvis ens ven er udsat for vold.

Kontakt: www.erduokay.dk/moedrehjaelpen

BørneTelefonen

Børns Vilkår driver BørneTelefonen, hvor børn kan ringe anonymt og tale med en voksen om alle typer af problemer. BørneTelefonen kan kontaktes på telefon, chat, SMS og via brevkasse. De har desuden en brevkasse, der besvares af andre børn.

Åbningstider: Døgnåben

Kontakt: Tlf. 116 111

www.bornetelefonen.dk/faa-hjaelp

SletDet

Red Barnet driver rådgivningstilbuddet SletDet. SletDet er en gratis og fortrolig rådgivning om ubehagelige oplevelser på nettet og digitale krænkelse. Rådgivningen kan kontaktes på telefon, chat eller brevkasse.

Åbningstider: Mandag og tirsdag 11-20, onsdag og torsdag 14-20, fredag 14-17

Kontakt: Tlf. 29 27 01 01
www.sletdet.redbarnet.dk

SLETD
Rådgivningen

RED Rådgivning

RED Center driver RED Rådgivning for unge fra 15 år og opefter, der er udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Rådgivningen kan kontaktes gratis og anonymt via telefon, chat eller brevkasse. Der tilbydes desuden traumebehandling, psykologbehandling og familiesamtaler.

Åbningstider: Chatten er åben mandag 10-14 og torsdag 14-18. Den telefoniske hotline er åben døgnet rundt alle ugens dage.

Kontakt: 70 27 76 66
www.red-center.dk/raadgivning/for-unge/

Børnenes skilsmissetelefon

Familieretshuset driver Børnenes skilsmissetelefon. Børnenes skilsmissetelefon er en rådgivningslinje for børn, der har behov for en voksen at snakke med i forhold til forældres skilsmisse. Børnenes skilsmissetelefon kan kontaktes telefonisk.

Åbningstider: mandag, tirsdag, onsdag og fredag 11.00-16.00 og torsdag 12.30-17.00

Kontakt: 20 60 05 50
www.migimidten.dk/boerrenes-skilsmissetelefon

Headspace

Gratis og anonymt rådgivningstilbud til unge i alderen 12-25 år med alle problematikere. Kan kontaktes via telefon, chat eller fysisk fremmøde. Har lokale afdelinger i de fleste dele af landet.

Åbningstider: Mandag og torsdag 12.00-22.00 og tirsdag og onsdag 12.00-18.00.

Kontakt: Find lokal afdeling på deres hjemmeside.
www.headspace.dk/tal-med-os

headspace
- nogen at tale med

Krisecentre for børn og unge pr. april 2023

Joannahuset

Joannahuset er et fysisk krise- og rådgivningscenter, hvor børn og unge under 18 år, som befinder sig i en akut krise eller kriselignende situation, på eget initiativ kan henvende sig døgnet rundt. Joannahuset tilbyder rettighedsbaseret rådgivning og retshjælp i trygge rammer, hvor børn og unge samtidig kan få opfyldt basale behov for omsorg og akut husly (en seng af sove i). I tæt samarbejde med børn og unge brobygger Joannahuset til kommuner, psykiatri, ankestyrelsen o.lign., og Joannahuset tilbyder akut rettighedsbaseret bisidning som led i brobygningen eller et rådgivningsforløb.

Joannahuset har døgnåbent alle årets 365 dage. Det er gratis at gøre brug af Joannahuset, og alle børn og unge på tværs af landets 98 kommuner kan gøre brug af Joannahuset. Aktuelt har Joannahuset til huse i København.

Kontakt: Fagpersoner: 22 29 00 29,
Børn og unge: 25 75 75 58
www.joannahuset.dk/

RED Safehouse

RED Center driver RED Safehouse, der er to sikre og skjulte krisecentre/opholdssteder for unge og par mellem 16-30 år på flugt fra æresrelaterede konflikter omhandlende negativ social kontrol, æresrelateret vold, tvangsægteskab eller trusler herom. Der tilbydes den nødvendige beskyttelse og tryghed i en kortere eller længere periode. Af sikkerhedsmæssige årsager har begge safehouses hemmelig adresse - et er beliggende på Sjælland, det andet i Jylland.

Der er åbent for henvendelser døgnet rundt.

Kontakt: RED Safehouse Sjælland 55 78 20 00,
RED Safehouse Jylland 55 78 20 10
www.red-center.dk/safehouse/hvad-tilbyder-vi/

RED+

RED+ er et krisecenter for LGBT+ unge med æresrelaterede problematikker beliggende på Frederiksberg i København. Det er for alle køn i aldersgruppen 16-30 år.

Åbningstider: Ved akutte tilfælde kan RED+ hotline kontaktes på tlf. 70 27 76 66. Hotlinen er åben døgnet rundt.

Ved ikke-akutte tilfælde kontaktes RED+ på tlf. 55 78 60 60.

Telefonen er åben kl. 9-15 mandage til torsdage og kl. 9-14 om fredagen.

Kontakt: 55 78 60 60
www.red-plus.dk

Læs hele håndbogen ”Hvordan opdager jeg, at et barn oplever vold i hjemmet, og hvordan kan jeg hjælpe barnet?” – En håndbog til lærere og pædagoger i skoler og fritidsordninger” eller download den på www.levudenvold.dk

Lev
~~uden~~
~~vold~~

Vil du vide mere?

Læs mere om Lev Uden Vold på
www.levudenvold.dk

eller kontakt os på:

Lev Uden Vold
H.C. Andersens Boulevard 47, 1. tv
1553 København V
kontakt@levudenvold.dk
Tlf. 3151 4441
CVR: 38677519